

JÓZSEF

OLVASANDÓ: 1MÓZES 37 ÉS 39

1MÓZES 39,19–23

„Amikor Potifár meghallotta feleségének a szavait, amelyeket neki mondott: Ilyen dolgokat tett velem a szolgád! – akkor haragra gerjedt. Fogta Józsefet az ura, és abba a börtönbe vetette, ahol a király foglyait tartották fogva; ott volt börtönben. De az Úr Józseffel volt, hűséges maradt hozzá, és kedvelté tette a börtönparancsnok előtt. A börtönparancsnok Józsefre bízta mindazokat a foglyokat, akik a börtönben voltak, és ő dolgoztatta mindazokat, akik ott dolgoztak. A börtönparancsnoknak nem kellett törődnie semmivel, ami rá volt bízva, mert az Úr Józseffel volt, és eredményessé tette az Úr, amihez hozzáfogott.”

Az ősatyák történetének befejező láncszeméhez érkeztünk: József és testvérei történetéhez. Valaki nagyon kedvesen azt mondta hét közben: – Olyan vigasztaló volt a múlt vasárnapi igehirdetés, hogy Isten milyen szépen kidolgozta tervét Jákób életében. Akkor talán én sem vagyok reménytelen eset! – Nagyon örülök, ha valaki ezt a vigasztalást vette, mert Isten ígéje mindig – ha a legkeményebben szól is – Isten vigasztaló, életmentő kegyelmének az üzenete.

Amikor nagy léptékben figyeljük egy ember, egy család életét, vagy saját életünket – akár évtizedek visszatekintésében –, akkor még feltűnőbb, milyen céltudatos, gondos, hűséges a mi Istenünk. Mi pillanatnyilag bajnak, veszteségnek élünk meg valamit, és éppen azon keresztül vezet az út tovább. Ha ezt Ábrahám, Izsák, Jákób életére érvényesnek látjuk, még inkább érvényes József életére, aki nagy mélységeket járt meg – többször is a halál révén állt –, és úgy tűnt, hogy nincs tovább út, elsüllyed. Ezeken keresztül vezetett Isten útja. Az ő életét figyelve vigasztaló lesz az üzenet számunkra.

A fenti igében egy kis mondat hangsúlyosan visszatér. Ha József életét végigolvassuk, ezt a kicsi mondatot többször is látjuk: *„De az Úr Józseffel volt.”* Ha ezt az ígét valaki személyesen elfogadja – mélyen a szívében –, ez élete alapbiztonságát, alapirányát adja. Mielőtt figyelnénk a történetre, mintegy előkészítésül egy kisfilmet és egy verset szeretnék továbbadni a testvéreknek. A kisfilmet néhány hete kaptam e-mailen az egyik barátomtól. Amikor végignéztem, úgy gondoltam, hogy ez a József-történethez már segítségként érkezett. A kisfilm címe: *„Minden a javunkat szolgálja!”*

Első kép: Egy hajótörés egyetlen túlélője egy kicsi és lakatlan szigetre vetődött. Buzgón imádkozott Istenhez, hogy mentse meg. Minden nap fürkészte a horizontot, hogy vajon jön-e valami segítség, de semmit sem észlelt.

Második kép: kimerülve, de végül is sikerült egy kis kunyhót építenie a vízből kimentett farönkökből, hogy megóvja magát a különböző természeti veszélyektől, és ahol kevés javait tárolja.

Harmadik kép: Egy nap, miután enivaló után nézett, hazaérve a konyhót láncokban találta, és a füst az egekig gomolygott. A legrosszabb történet: minden elveszett! Megtelt fájdalommal és méreggel.

A negyedik kép csak ennyi aláírást hordozott egy hasító villámmal: „Isten, hogy tehetted ezt velem?” – kiáltotta.

Ötödik kép: Másnap kora reggel egy hajó hangjára ébredt, amely a sziget felé közeledett. Őt jött megmenteni.

– Honnan tudtátok, hogy itt vagyok? – kérdezte az elcsigázott ember a mentőtől.

– Láttuk a füstjelzésedet – válaszolták.

Könnyű elcsüggedni, amikor a dolgok rosszul mennek. De nem szabad elveszteni a reménységet, mert Isten dolgozik az életünkben, még akkor is, ha szenvedünk. Emlékezz arra, ha legközelebb a kis konyhód porrá ég, hogy ez talán egy füstjelzés is lehet, amely Isten kegyelme után kiált.

A következő vers sokak által ismert.

Reményik Sándor: A szőnyeg visszája

Kétségbe esem sokszor én is
A világon és magamon,
Gondolva, aki ilyet alkotott:
Őülten alkotott s vakon.

De aztán balzsamként megenyhit
Egy drága testvér halk szava,
Ki, míg itt járt, föld anyala volt,
S most már a mennynek anyala:

„A világ Isten-szötte szőnyeg,
Mi csak visszáját látjuk itt,
És néha – legszebb perceinkben –
A színéből is valamit.”

Ezek előrebocsátásával figyeljük József történetét, mégpedig úgy, hogy három szempont hangsúlyossá lesz számunkra.

1. Nem József van Isten tervének a középpontjában. Isten tervének a középpontjában Jézus Krisztus van.

Mi sokszor nehezen vesszük tudomásul, hogy nem mi vagyunk Isten tervének a középpontjában. Ha figyeljük ezt az egész eseménysort és a Biblia könyveit: nem Józsefért íratott meg a Szentírás! És azért hívta el Ábrahámot Isten – és utána folytatja egy család életét, egy nép életét –, hogy elküldje a világ Megváltóját, Jézust! A terv középpontjában Ő áll. Mennyire szeretnénk mi emberek Isten figyelmét magunkra irányítani: én legyek közepén!

A kis unokám, amikor belefledkezünk mi, felnőttek a beszélgetésbe, már rá-

kezd mellettünk, az anyja kezét rángatva: – De anya, anya, anya! – Amikor az édesanyja odafordul hozzá, hogy mit akarsz mondani, csak dadog. Nincs elkészülve, hogy mit akar mondani. Szeretné visszaszerezni az édesanyját, hogy csak órá figyeljen.

Így vagyunk mi is sokszor Istennel, hogy azon harciaskodunk, figyeljen már. Én legyek közepűt. Nem számít az egész világ, meg a többi ember elveszett állapota. Csak nekem add meg, Úram, a következő dolgot, és oldd meg a helyzetemet.

Félre ne értsük, kérhetjük, de ne sértődjünk meg, hogy a mi életünkre is érvényes: nem mi vagyunk Isten tervének középpontjában, hanem Jézus.

Gondoljunk arra, amikor Jézus a földön járt. Ha emberek lefoglalhatták volna Őt maguknak, nekünk nem lenne Megváltónk. Ott lett volna valamelyik város vagy falu gyógyító orvosa. Péter apostol is azt mondta: – Úram, meg nem eshetik veled, hogy Téged keresztre feszítsenek! – Jézus erre azt válaszolta: – Távozz tőlem, Sátán! – Nem Pétert „sátánozta”, hanem a Sátán adta Péternek a gondolatot, hogyan lehetne jó szándékkal megállítani a megváltás tervét.

2. Miközben nem mi vagyunk Isten tervének a középpontjában, megrendítő, hogy mennyire törődik velünk személy szerint: „Még meg sem formált szent kezed, már elvástalt engemet” (329. ének). Odairja az ujjamra azt a jelet, amely senki másnak nincs az ujjára írva! Azt mondják: hetven-nyolcvan milliárd ember élt eddig a földön, és egynek sem volt olyan ujjlenyomata, mint a tied vagy az enyém.

Mi sokszor elfeledkezünk Istentől. Talán évek, évtizedek kimaradnak, hogy nem vesszük észre Isten szeretetét és hűségét. Pedig Ő alkotott anyánk méhében, Ő számon tart. József története erről is beszél nekünk.

3. Ha ez így van, akkor miért ér annyi baj bennünket? Szenvadás, megpróbáltatás, miért jön annyi rossz az életünkben? Három feleletet hadd adjak, amit én megértettem.

Az első: Ő tudja! „A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a mieink és a fiainkél mindörökké” (5Móz 29,29). – Ezzel az igével tettettem annak idején a 65 évesen – egyik óráról a másikra – váratlanul meghalt édesanyámat. Van, amit csak Ő tud!

A második: Isten egyenes nekünk sokszor görbének tűnik. De eltelik egy idő, és mi is fölfedezzük, hogy az úgy egyenes. Ha József be nem kerül a királyi börtönbe, soha nem kerül a fáraó elé, elsüllyed a rabszolgasüllyesztőben.

A harmadik: József történetében nagyon hangsúlyos, amit már Jákób életében is megfigyelhettünk: Isten a szenvedéseken, a mélységeken át formálja ki bennünk, hogy „hasonlók legyünk Fia ábrázatához” (Róm 8,29 – Károli-fordítás).

Így figyeljünk néhány jelenetet József életéből.

17 éves József, amikor először találkozunk vele a Bibliában. Jákóbnak tizenkét fia és egy lánya született. Ő a 11. fiúk sorában. A bátyjai közül többen családosak már, amikor ő 17 éves. Jákób Ráhel, József édesanyját elveszítette, amikor a 12. fiút, Benjámint szülte. Meghalt a szeretett feleség. De ott van még Lea, és ott van a többi gyermek. A szeretett feleségtől csak ez a kettő született: József és a legkisebb, Benjámín. Ezért Jákób kedvence a kicsi is, de még inkább – ez a ti-

zenegyedik. „Józsefet minden fiánál jobban szerette, s ezért tarka ruhát csináltatott neki” (1Móz 37,3).

Találón állapította meg valaki: a családok története a bűnök története. Minden fiánál jobban szerette Józsefet ez az istenfélő Jákób? Rendszerűen van ez így egy családon belül: az egyiket jobban, a másikat kevésbé? Nincs rendszer, bűn! Meg is ágyaz a testvérek gyűlöletének ez a megkülönböztetés. Rádásul az apa kedvence, József is rátesz arra, hogy a testvérek még inkább meggyűlöljék.

Azt olvassuk egy kis megjegyzésben, hogy József rossz híreket hordott a testvéreiről. Mert a cifra ruhás korszak előtt ő még ott volt, mint gyermek a nyáj mellette, a bátyjaival. De eljött a kiemelés ideje, amikor neki már nem kellett a naphevét meg egyebet szenvedni. De már abban az időben hozta a híreket: a rossz híreket. Olyan nagy baj ez? Hirt adott az apjának. Értjük, hogy lehet így is, meg úgy is hirt adni.

Aztán jöttek az álmok. Cifra ruhásan illegette magát előttük, amikor otthon voltak. Előállt József, és azt mondta:

– Álmodtam: tizenkét kéve volt a mezőn, és tizenegy kéve, a tiétek, meghajolt az én kévem előtt. – El tudjuk képzelni, hogy ezek a meglett férfiak hogyan néztek az amúgy is gyűlölt testvéreikre? Aztán előadta a második álmot is:

– Azt álmodtam, hogy tizenkét csillag volt az égen, meg a nap, meg a hold. Az én csillagom előtt mind meghajolt, még a nap meg a hold is. – Ez már az apjának is sok volt:

– Fiam, állj meg, mit képzelsz te, hogy anyád és én is meghajolunk előtted? Ez azért túlzás!

Mondtam, hogy a családok története a bűnök története. Azt mondtuk, hogy Jákób bünt követ el, amikor jobban szereti Józsefet. Lehet, hogy egyik vagy másik gyermekünk könnyebben kezelhető. Érzelmileg közelebb van a szívünkhöz. De nagyon figyeljünk arra, hogy amikor különbséget teszünk a gyermekeink között, az bűn!

Ez a dolog nem itt kezdődött. Láttuk Izsák és Rebeka történetében, hogy ők is megkülönböztetetten szerették gyermekeiket. Meg is lett a következménye. Jegyezzük meg: a családok története – a tied, az enyém, mindegyikünké – bűnök története.

De van egy jó hír! Egyetlen helyen megállhat ez a folyamat: az Úr Jézus keresztjénél. Amikor te megállsz úgy: – Úram, itt vagyok, állítsd meg az én szívemben ezt a folyamatot! – akkor elkezdődik a családok történetében a kegyelem története! Figyeld csak meg, nem csak a kegyelemé – van ott bűn is még –, de már megindult egy másik folyamat.

Figyelem a családokat, amikor a családtagok közül egy valaki hitre jut. Úgy tűnik, hogy a többi még csak nézi, mint a csodabogarat. Különösen, ha fiatalabb családtagról van szó. Van olyan édesanya közöttünk, aki azt mondta a fiának, amikor az megtért és beszélt a Bibliáról: – Fiam, azért ilyen túlzásokba ne essünk! – De ma már nem mondja ezt az édesanya. Azóta ő is leborult Jézus keresztjénél, ahol megindult az ő életében is ez az áldott folyamat.

Figyeljük tovább Józsefet. Apja arra kéri:

– Fiam, vigyél ennyit a testvéreidnek!

– Igenis, apám! – Ő de szép ez ott, a Bibliában. Rendelkezésre áll, viszi az ennyit gyanútlanul. A cifra ruhában viszi, ami aztán meg is teszi a hatását, mert amikor a testvérek meglátják, elhatározzák, hogy megölik.

– Öljük meg! – Nagy ötlet ugye, a testvérektől?! Mi folyik itt?! Ugyanez folyik ma is ebben a világban! Öljük meg, és hány ember életét kioltják csak egyetlen napon is!

Józsefet Rúben, a legidősebb testvér mentené. Ő felel első rendben az apjuk előtt. Ezért mondja:

– Ne öljük meg, ott az a kiszáradt kút, dobjuk bele... – Letépik a ruhát róla, őt meg bedobják a kútba.

Azt olvassuk a Bibliában, hogy amikor Rúben visszamegy a kúthoz, már nincs ott József. A leírás olyan titokzatos, hogy nem tudjuk pontosan megfejtetni. Egyik változat szerint: arra ment egy miániita karaván, kiemelték Józsefet a kútból, és eladták egy másik karavánnak, mintha ez az ő árujuk lett volna. Másik változat szerint: a testvérek adták el Józsefet. Erősen benne volt a kezük, ebben maradtunk. Eladják a testvérüket Egyiptomba.

– Apánknak mit mondjunk?! – Ott van kezükben a szétépett cifra ruha. Állatverbe mártják, és viszik Jákóbnak. Nagy gyászt színlelnek. Magyarazzák, hogy ott találtak a mezőn a ruhát, talán valami fenevad tépte szét. Jákób jajgatva mondja:

– Sírva megyek fiam után a sirba!

Az élet folytatódik. Józseffel már Egyiptomban találkozunk. A rabszolgapiacra megveszi a fáraó főembere, Potifár. Éveket tölt rabszolgasorban, de emelkedik a ranglétrán. Most is olvassuk a kiemelt mondatot: „De az Úr Józseffel volt!” Kiderült, hogy József istenáldotta tehetséget kapott. A főember rábizza minden vagyonát. Ő is látja – a maga felfogása szerint –, hogy az Isten vele van. Potifár nem ismeri az élő Istent, de észreveszi, hogy ezt a fiatal embert Isten olyan becsüléssel teszi, hogy még a pénztárának a kulcsát is rábízhatja. József keze alatt kibontakozik Potifár gazdasága. Ma is nagy nyereség akármelyik vállalkozónak vagy főembernek, ha ilyen munkások dolgoznak a keze alatt.

Azt mondanánk, hogy jóra fordult József sorsa, innen már ivel a pályája. Akkor jön be Potifárné a képhe. A daliás, szép ifjút, az érdekes, okos fiatal embert kinézi magának ez az unatkozó feleség. „Rászáll” – így lehetne mondani mai szóval, ismételtlen unszolva, hogy háljon vele. József azonban nem enged a csábításnak. „Nézd, az én uramnak semmi gondja nincs mellettem háza dolgaira, és rám bízta egész vagyonát. Semmit sem tiltott el tőlem, csak téged, mivel te a felesége vagy. Hogyan követhetném el ezt a nagy gonoszsgot, vétkezve az Isten ellen?” (1Móz 39,8–9).

Gondoljunk csak hirtelen a templomon kívüli mindennapokra. Azt mondanánk, hogy ilyen balek csak egy hívő lehet! Mondhatta volna, hogy megparancsolta az úmó, én csak rabszolga vagyok. Vagy még azt is, hogy Isten megsánta sanyarú sorsomat, és kezemre játszott egy kis örömet. Meg lehetne magyarázni a helyzetet. Úgy, ahogy magyarázták egymás között a férfiak a kórházban. Ott

feküdtem a körteremben, és a szobatársak tárgyaltak egymással. Mondja az egyik: – Te, képzeld, az a disznó abban a városban csalta meg a feleségét, ahol laknak. – Mindegyik elszörnyedt. Azt magától értetődőnek vették, hogy egy feleséget megcsalnak, mert ez így megy az életben. De hogy ilyen felelőtlen, tapintatlan legyen valaki!

Gondoljátok meg, hogy ha József belemegy ebbe az alkuba, és később meggyűlöli az a feleség, kénye-kedve szerint „dobja”, Józsefnek nem marad a feje a nyakán. Ha Potifár elhitte volna, hogy erőszakoskodni akart József a feleségével, azonnal megöleti a rabszolgáját. Ez nem volt kérdés. Az, hogy fölháborodott, az elsősorban az asszonynak szült, nem Józsefnek. Mivel a nagyjelenet a rabszolgák előtt zajlott le, muszáj volt lépni, nem lehetett a nagyságos asszonyt kínos helyzetben hagyni. Arra azért figyelt Potifár, hogy a királyi börtönbe kerüljön József, ahol jobb elbánásban lehetett része.

József tehát megállt egy nagyon nehéz helyzetben. Igaz maradt, és a börtönben kötött ki. Igazság ez? Dehogy igazság! De Isten vele való terve a börtönön át vezetett tovább.

Mert újra mondom, hogy Istennek az útja mindig egyenes, csak mi látjuk másként a dolgokat. Istentől kapott látásra van szükségünk, hogy a nehéz helyzetekben is elhiggyük: akik Isten szeretik, azoknak minden a javukra szolgál.

Ezért fontos vasámapról vasámapra hallgatni Isten igéjét. S ha naponta olvesszük, az nem idővesztés. Amikor a kaszát feni valaki, nehogy azt higgyük, hogy lassított a tempón, jobban fog haladni.

Ott tartottunk, hogy József a börtönben van. A börtönőrnél megismétlődik, hogy ő is fölfedezi: ezzel az emberrel jól járt. A börtönkulcsot ugyan nem adja oda neki, de azon kívül mindent rábíz. József intéz mindent, olyan módon, hogy az a börtönlakók és a börtönőr számára is kedvező. Itt is igaz, hogy az Úr vele van!

Nagy betűkkel hadd írja be ma Isten a szívünkbe ezt a sokszor említett mondatot: „De az Úr Józseffel volt.” Úgy legyen, ámen!

JÓZSEF ÉS TESTVÉREI

OLVASANDÓ: 1MÓZES 40–45

1MÓZES 45,1–15

„Ekkor József már nem tudott tovább uralkodni magán az ott álló sok ember előtt, és felkiáltott: Küldjétek ki előlem mindenkit! Nem is maradt senki nála, és ekkor József megismertette magát a testvéreivel. Hangos sírásra fakadt, úgyhogy meghallották az egyiptomiak, és így hallottak róla a fáraó házában is. Majd ezt mondta József a testvéreinek: Én vagyok József! Él-e még az én apám? De a testvérek nem tudtak válaszolni, mert megrémültek tőle. József ezt mondta testvéreinek: Jöjjetek közelebb hozzám! Ők közelebb mentek. Ekkor így szólt: Én vagyok József, a testvéreitek, akit eladtatok Egyiptomba. De most ne bánkodjatok, és ne keseregjétek amiatt, hogy engem ide eladtatok, mert azért küldött el engem Isten előttem, hogy életben maradjatok. Mert már két esztendeje tart az éhínség a földön, és még öt esztendeig nem lesz sem szántás, sem aratás. Isten küldött el engem előttem, hogy maradékok legyen a földön, és életben tartson benneteket nagy szabadlással. Tehát nem ti küldtetek ide, hanem Isten, aki engem a fáraó első emberévé, egész házának urává és egész Egyiptom uralkodójává tett. Sietve menjétek el apámhoz, és mondjátok meg neki: Ezt üzeni a fiad, József: Isten egész Egyiptom urává tett engem. Jöjj el hozzám, ne tétovázz! Gósen földjén fogsz lakni, közel leszel hozzám te, a fiaid és az unokáid, meg a juhaid, marháid és mindened. Én majd ellátlak itt, hiszen még öt évig tart az éhínség. Így nem fogsz nélkülözni sem te, sem házad népe, sem semmi. Saját szemetekkel látjátok, testvéremmel, Benjáminnal együtt, hogy én magam beszélek hozzátok. Mondjátok el azért apámnak minden dicsőségemet itt, Egyiptomban, és mindazt, amit láttatok. Azután sietve hozzátok ide apámat! Ekkor testvéreinek, Benjáminnak a nyakába borult, és sírt. Benjámín is sírt a nyakába borulva. Majd megcsókolta mindegyik testvérét, és sírt velük. Azután elbeszélgettek vele a testvérei.”

Folytassuk tovább József és testvérei történetét, kövessük az eseményeket! Átmelegíti a szívemet, milyen szerető Istenünk van, aki úgy adja eléink ezeket a történeteket, hogy még a gyermekek is ámulva figyelhetik. Nem unalmas, eivott filozófiai igazságokat közöl velünk, hanem érdekes, krimyszerű történetekkel is tele van a Szentírás.

A József-történetek gyermekkorom nagy élményei voltak. Ugyanúgy a Mózes-történetek, Dávid király történetei is, vagy Pál apostol útjai az Újszövetségben. Milyen szeretettel, izesen adja igéjét eléink Istenünk!

A Bibliában mindig Istenről és rólunk van szó. Bárhol kinyitjuk, nem távoli történeteket kapunk. Jóllehet, megtörtént eseményeket ad eléink, de bármit olvasunk, időszerű. Ha megértjük, a régi ige a mai életünk eligazítása lesz. Miközben hallgatjuk a József-történeteket meg a többi, a mi életünk története is folyik. Bizony

sokszor szenvedésekkel, csalódásokkal, vívódásokkal, veszteségekkel vagy örömökkkel, hasonló módon íródik a mi életünk története is. Isten szeretné kifomálni igéjével életünkben az Ő terveit, és átalakítani bennünket. Ahhoz, hogy ezek a tervek kifomálódjanak bennünk, sokszor csalódásokon, szenvedéseken át vezet az út.

A Zsidókhoz írt levél 12. részének a 11. versét idézem: „*Pillanatnyilag ugyan semmiféle fénylítés nem látszik örvendésnek, hanem keservesnek, később azonban az igazság békességes gyümölcsét hozza azoknak, akik megedződtek általa.*”

Figyeljük, ahogyan Isten végbevitte szabadító munkáját Józsefnek életében, és eközben átfomálta mindnyájukat.

A fenti történet már a végkifejletet mutatja, amiért szükség volt erre az egész útra. József így fogalmazza meg a bosszúállásától rettegő testvéreinek: „*Ne bánjatok, ne keseregjétek amiatt, hogy engem ide eladtatok, mert azért küldött el engem Isten előttek, hogy életben maradjatok. Nem ti küldtetek ide, hanem az Isten.*” Fény derül Isten nagy szabadító tetteire! Gyalázat volt a testvérek részéről, amit tettek, amikor eladták a testvérüket Egyiptomba. Mégis, Isten ezen az úton megmentette a családot, hogy éhen ne pusztuljanak Kánaán földjén.

Az az ige visszhangozhat bennünk: „*Tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak mindent javukra munkál.*” (Róm 8,28). Minden „összedolgozik” arra a jóra, amit Isten el akar végezni az életükben. Tehát Isten gyermekei életében nem véletlenül jönnek az események. Semmi nem igazolja a testvérek bűneit, de megrendülten csodálhatjuk, hogy Isten ezen az úton viszi végbe a szabadítását.

Az ósatyáksorozat tanulmányozása nyomán nagyobb a békesség a szívemben, mint azelőtt. Szeretem a lendületes időket, amikor sikeresek és eredményesek a dolgok. Melyikünk ne szeretné ezt?! Rájöttem, hogy amire én úgy gondolok, ez most üresjárat, fáradt, nyűgös idő, amit kikerülnék, ugyanolyan fontos szakasz Isten tervében, mint a lendületes idők.

Zakariás könyve 9. részéből két mondatra utalok. Az egyik így szól: „*Az Úr szemmel tartja az embereket.*” A másik: „*Most már rájuk tekintek.*” Számomra ezek az igék családi életünk egy döntő pontján nagyon hangsúlyosan szólaltak meg. A tanulmányaim befejezése után Salgótarjában kezdtem a lelkesi szolgálatot. Olyan helyen, ahol gyülekezet sem nagyon volt. De volt parókia, templom, elkezdtük az életet. Feleségem gyógyszerészyakomoki fizetéséből éltünk, meg valamit azért kaptam én is. Éltünk valahogy. Hatalmas szörványunk volt, 52 faluval. Jártam a falvakat, gyűjtöttem a gyermekeket, bibliaórákat. Bár sok örömet jelentett nekem, mégis nehéz életforma volt. Egyik reggel számba vettük a gondjainkat, dolgainkat, mindent, és aznap ez volt az ige. Arról beszélgettünk, hogy „*az Úr szemmel tartja az embereket*”, az azt jelenti, hogy akkor is rajtunk van a szeme, amikor mi azt hisszük, hogy elfelejtett, nem törődik velünk, mert nem történik semmi, nem változik semmi. Mintha Isten másfelé járna, nem felénk. De amikor jön a másik mondat, „*most már rájuk tekintek*”: akcióba lép Isten. Egyszerre kiderül, hogy addig is a szeme előtt voltunk, nem Isten háta mögött. Olyan hely nincs is ezen a világon. Szeme előtt voltunk, csak nem volt szükség arra, hogy Ő közbelépjen, mert közben formált bennünket is. Ezután imádkoztunk. Aznap este kerestem meg bennünket a fői gyülekezet gondnoka azzal a kérdéssel, el-

mennék-e lelkipásztornak Főtra, mivel váratlanul elhunyt az esperes úr. Huszonkilenc éves fejje! Az egyházmegye legjobb gyülekezetébe? Elképzelni sem tudtam, amikor ott segédlelkészként szolgáltam, hogy egyszer ott lelkész lehetek. A gondnok úr kérdésekor már bizonyos voltam benne, hogy Isten igéje: „*most már rájuk tekintek*”, arról szól nekünk, hogy Isten kiemel erről a helyről, és átesz egy másikra. Ez így is történt.

Amikor úgy érzed, hogy az Isten nem törődik veled, sőt az események egyre rosszabbak, tudd meg, hogy „*az Úr szemmel tartja az embereket*”. Eljön az idő, amikor átéled, hogy „*most már rájuk tekintek*”, és Isten „akcióba lép”, és meglátod a szabadítását. Isten így dolgozik a gyermekei életében. Jó lenne ezt mindnyájunknak megérteni ebből a történetből. Sokkal nagyobb békességünk lenne a nehézségek, nyűgök, „nemszeretem idők” napjaiban, hónapjaiban is.

Szükségünk van a formáltatási időkre. Isten adhatott volna bőséges termést Kánaán földjén. Megoldhatta volna annak a családnak az élelmezését, amellyel nagy terve volt hosszú távon. Segítséget tudott volna adni. De mi lett volna József, a testvérei és Jákob élete kifomáltatásával? Ahhoz ez a szorítás kellett, amin átmentek.

Tudoműtét előtt álltam, amikor kezembe került egy kis irás. Egy missziós igehirdető írása, akinek az egyik lábát amputálták, a másiktól sem tudták, hogy mi lesz vele. Egy kis imádságot írt le, hogy őt nagyon erősíti ez az ima. Azon a kis lapon ez volt: „*Engedd csendben megértenem: minden, mi történik velem, volta-képp csak áldást rejt, Isten hibát sose ejt.*” Nagyon jókor jött ez a kis imádság. Meg is tanultam, mindmáig ott van a szívemben, és vallom én is.

Mert nézzétek csak, egészen más Józseffel találkozunk a történet végén, mint a kezdetén. Akkor ott volt az apa kedvence József, akinek már a cifra ruhától fejébe szállt a dicsőség. Ez a József a fáraó első embere lett, és így működik, ahogyan látjuk. Úgye, hogy nagy változás történt? Nem csak annyi, hogy eltelt közben 20-22 év. Isten átvitte az iskoláján, osztályról osztályra: volt benne börtön, sok igazságtalanság, volt benne rabszolgasors, majd följebb emeltetés. Végigment egy úton, amit Isten adott neki, amelyen mindig érvényes maradt, hogy „*az Úr Józseffel volt.*”

De a testvérek életében is nagy változás történt. Ezekre a testvérekre rá sem lehet ismerni. Ezek azok, akik falatozás közben eldöntötték, hogy eladják a testvérüket? Úgy hordozták a testvérük elleni lépésüket, a nagy bűnüket, mintha ez vele járna az étellel, hogy így alakultak az események. Azután Isten beteszi őket is a formálótégelybe. Éhség jön. Ismerjük el, hogy igazán akkor mozdul egy ember Isten felé, amikor baj van. Amikor jön a baj, sok emberek egyből Isten jut az eszébe.

Hivogattam valakit a templomba, aki panaszkolt, mennyi baja, gondja van. Azt válaszolta: – Ahhoz valakinek másképp kellene viselkedni, hogy én eljőjsek a templomba. – Először azt hittem, hogy rólam van szó, de most találkoztunk először, és eszembe villant, hogy fölfelé mutogatok. Ő meg bólogatott, megértettük egymást. Az Istennek másképp kellene viselkedni, hogy ő bejőjön a templomba. Én megértettem, hogy sok baja, gondja van, de amikor még jól ment a dolga, vajon megkérdezte: – Istenem, így irányítsam az életemet? – Élek a magam feje után engedetlenül, és amikor bajba jutok, az Isten a hibás.

Még Ádám is milyen orcátlan volt. Amikor a bűneset után Isten előkéri:
– Ádám, hol vagy? Ettél a fáról, amelytől tiltottalak?
– Az asszony, akit te mellém adtál, ő adott nekem, és úgy ettem. – Tulajdonképpen Isten a hibás? Ilyen asszonyt adott, aki őt rászedte. Mert mindig Isten a hibás a bajban.

Térjünk vissza a történethez. A fiainak azt mondja Jákób:
– Mit álltok itt, néztek egymásra? Éhen pusztulunk. Nem hallottátok, hogy Egyiptomban élelem van? – Nem kívántak odamenni, valami gyanús volt Egyiptomban. Nem tudtak ők a testvérük sorsáról semmit, de nem volt tiszta a lelkiismeretük. De nem volt mit tenni, elindultak. Fogadták őket, hogy kik azok. Megvolt akkor is a hívívó szolgálat, a határmál megfelelő módon ellenőrizték őket.

József azt mondta nekik:

– Kémeek vagytok.

– Dehogy vagyunk kémeek, hanem éhező kánaánita emberek. Apánk küldött, és otthon vannak a gyermekeink, a családunk, éhezünk. Otthon maradt a legkisebb testvérünk is, egy pedig korábban meghalt.

– Most töltsétek meg a zsákjait! – mondja a szolgáknak. – Egyikötöket itt tartom, csak akkor engedem szabadon, és kaptok újra gabonát, ha legközelebb elhozzátok a testvéreket is. Abból tudom meg, hogy nem kémeek vagytok, hanem igazat mondtatok.

Mentek hazafelé, kinyitották a zsákjukat, ott az összes pénz, mindegyiknek a zsákja tetején. Azonnal Isten jutott az eszükbe. Nem az, hogy: jaj de jó, itt van ez a pénz! Hanem: itt valami nagy baj van! Isten keze utolérte az életünket.

Hazaérkeztek. Elmondták Jákóbnak, hogy nagyon szigorúan fogadták őket, Simeont túszként ott fogták, és a legkisebb testvérünk nélkül nem mehetünk vissza. Jákób azt felelte:

– Arról szó sem lehet! Benjámin nem adom. József meghalt. Ha Benjámin is elvész, mindenem elveszett.

Isten majd Jákóbot is kezelésbe veszi, mert neki, az Isten szent emberének is van bálványa. József is az volt, de bálvány Benjámin is:

– Olyan nincs, hogy elvigyétek! Ha éhen pusztulunk, akkor se.

Ment minden tovább, amíg tartott a gabona. Igen ám, csak teltek a hetek, hónapok, és amikor elfogyott az élelem, megszólalt Jákób:

– Induljatok!

– Megyünk, de Benjáminnal. – Most már nem ellenkezik Jákób, viszik Benjámin.

Azért annyit mondott, hogy ha ez a gyermek elvész, mindenem elveszett. Mindene? Benjámin volt a mindene? Testvérem, amikor azt mondd, hogy ez a minden, ez vagy az, valaki vagy valami, az hatalmas bálványimádás. Övé volt Benjámin? Az Úr adta, az Úr a gyermek, nem a miénk! Azt csinálunk vele, amit akarunk? Nem azt, hanem amit Ő mond, hogyan neveljük, mit tegyünk vele. Vitték Benjámin. Júda kezességét vállalt. Ismét megérkeztek. Azonnal visszaadták a pénzt. – Ezt a zsákokban találjuk, nem akartuk elvinni, nem is tudjuk, hogy került oda.

– Nyugodjatok meg – mondja a házfelügyelő –, üljétek a terített asztalhoz.

Újra gyanús nekik valami. Így fogadnak bennünket? Megkapják az enivalót, József nem eszik velük – egy egyiptomi nem ehét a héberekkel. Benjámin külön nagy adagot kap, ötször annyit. Mi ez az egész?!

Megrakták újra a zsákokat, indulás vissza. Elengedte József Simeont is, akit ott fogott. De utánuk küldte katonáit. A testvérek számára váratlanul hangzott a parancsnok kiáltása:

– Álljatok meg, megloptátok az uramat, elloptátok az ivőedényét!

– Mi nem loptunk el semmit. Nézd meg, akinél megtalálod, halálfia legyen. –

Elkezdte a legidősebbel, a végén Benjámin zsákjában ott találta József serlegét.

Itt már másképp vizsgáltak a testvérek. Mindegyik visszament. Júda előállt, és azt mondta:

– Isten keze utolérte a te szolgálodat! – Nem magyarázta, hogy mire gondol, egymás között ezt a testvérek már megbeszélték. Isten nem felejtette el, hogy mit tettek a testvérükkel. Most jön az elszámolás. Akkor azt mondta Júda:

– Én maradok, a gyerek menjen, mert apánk ősz fejét buba borítva bocsátjuk a sírba, ha ez a fiú haza nem megy.

Ő már ott maradt volna helyette. A többi is azt mondta, nem megyünk sehova, Benjámin nélkül nem megyünk haza. József nélkül haza tudtak menni annak idején. Sőt még a pénzt is zsebre tették, amit érte kaptak. Benjámin nélkül nem mennek haza.

Akkor József megismertette magát velük, erről olvastunk az igében. Megrémültek, amikor fölfogták, hogy ez az egyiptomi úr, ez az ő testvérük. Halálra váltan ott vannak, és akkor mondja József nekik: – Ne bánkodjatok, mert Isten küldött engem ide.

Hogyhogy előbb nem szólt József? Hogy lehetett ilyen kemény szívű? Itt valami meg kell értenünk. Ez az ember már nem a maga programját, hanem már Isten programját viszi. Jólehet elvonult és sirt – olvassuk többször –, amikor meglátta a testvéreit. József gyenge szívű volt, hamar elérzékenyült. Ez ebben a helyzetben érthető is. De nem mondhatott korábban semmit, mert ezt az utat végig kellett jámi a testvéreinek. Ha azzal fogadja őket, hogy keblemre, itt van minden, menjete! – nem megy végbe bennük ez a változás.

Isten akaratát cselekszi ez az ember. Hogy állunk ezzel az életünkben? Kinek a programja fut a képernyőnkön? A magunké? Jövök a templomba: – Isten, segíts, hogy amit elképzeltem, végbe mehessen?

Vagy azon tusakodom már: – Istenem, mi a programod, mi az elképzelésed?

Nagy kegyelem, ha rájön valaki, hogy az a legjobb az életében, amit Isten akar tenni vele. Amikor erre rájön valaki, akkor lesz békeség a szívében. Nem kell erőltetni semmit. Még ha összeszorul a szíve vagy kicsordul a könnye, akkor is kérdezheti bizalommal: Úram, mit akarsz te ezzel véghezvinni? Nem értem még, de legyen meg a Te akaratod, a Te programod, mutasd meg nekem.

Ismerős az ének: „*Ki Istenének átad mindent, bizalmát csak belé veti, azt csudaképpen őrzi itt lent, Inség, baj közt is élte. Ki mindent szent kezébe tett, az nem fővényre (homokra) épített*” (274. ének). Ennek az útnak a jutalma az a békeség, amit nem ismer a világ. Amiről halála előtt Jézus beszélt tanítványainak: „Bé-

kességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek, de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja" (János 14,27).

Nagy ajándék, ha az Ő békességét hordozhatjuk, és nem a pillanatnyi hullámzásokon vibrál az életünk.

Szeretem a Példabeszédek könyvében Agur vallomását: – Uram, nagy gazdagságot ne adj, és nagy szegénységet se. Mert ha nagy gazdagságot adsz, úgy elbízom magam, hogy faképnél hagyalak. Ha nagy szegénységet adsz, nem állok jól magamért, hogy lopok, csalok és megtagadom gyalázom a Te nevedet. Táplálj engem hozzám illő eledelle! (Péld 30).

De még jobban szeretem, amit Pál apostol mond: „Megtanultam, hogy körülmenyeim között elégedett legyek. Tudok szűkölködni és tudok bővölködni is, egészen be vagyok avatva mindenbe" (Fil 4,11–12). Ismerős vagyok a bővölködéssel is, a szűkölködéssel is.

Micsoda szabadság, ha úgy élhetsz, hogy Isten békessége, „beavatási munkája” végbement az életedben. Akkor kiderül, hogy miközben mások pánikba esnek, neked még mindig békességed van.

Ahogy Pál apostol életében látjuk. Viszik, mint foglyot, és a hajósok felelőtlenül belemennek olyan utazásba, amit az időjárás viszonyok között nem lenne szabad megkockáztatni. Hajótörés fenyeget. Kidobták már mindent a hajóból, két hete nem ettek egy falatot sem. Akkor előjön Pál, előveszi a száraz kenyeret, és falatozik a hajón. Néznek, és azt mondja: – Egyetek, mert mellém állt az Isten anyyala az éjszaka, azt mondta: egy lélek sem vész el, de a hajó odalesz. Egyetek, mert úszni kell majd. – És eszik. Egyszer csak enni kezdenek a többiek: a kapitány, meg a matrózok, meg a rabok is. Megmenekül az egész csapat (ApCsel 27).

Honnan tudta Pál, hogy mi fog következni? Isten megmondta neki. Nem mindig ilyen módon közli velünk Isten, hogy mi következik. De ha az Ővé vagy, az Ő békességét adja a szívedbe, és azt észreveszik körülötted. Más rendszerre mozog a szíved, az idegrendszered, az eszed. „Be vagy avatva.”

Jó lenne, ha egyre jobban megértenénk, hogy nem az eseményekre, nem a saját terveinkre, nem az érzéseinkre, hanem az Úrra kell néznünk első renden, Aki most is formálja a gyermekei életét az Ő jó tervei szerint. Kérjünk bocsánatot Tőle a sok értetlen lázadásért, zúgolódásért, hitetlenségért. Meg kell hosszabbítania ismagunkét mondjuk ahelyett, hogy Isten már mehetett volna tovább velünk. De nem mehetünk még.

Meg kell tanulni a leckét abban a helyzetben, amelybe vitt, és az ő kezébe tenni a teljes életünket: – Formáld, Uram, ahogy Te akarod! Sok formálnivaló van rajtam, és add a Te békességedet. Akkor is, ha nagy hullámok csapdosnak, és más-ként alakulnak a dolgok, mint szeretném. Hiszen tudom, József és családja megtartatásánál is másként alakultak. De Te velünk nagyobb szabadítást végeztél, mint velük! Tudom, hogy ideadtad értem a Te egyszülött Fiadat a keresztre. A nagy szabadítást megadtad, hogy el ne vesszek. Sem itt a földön, sem soha, hanem örök életem legyen. Áldott legyen ezért a Te szent neved! Ámen!